

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) แบบแผนการทดลอง เป็นแบบศึกษาสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (The Two Group Pretest- Posttest Design)

Pre-test เป็นการทดสอบ ความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลใหม่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

Post-test เป็นการทดสอบ ความพึงพอใจในงาน และความสามารถในการปฏิบัติงานของ พยาบาลใหม่ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ระหว่างกลุ่มที่มีการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ และไม่มีการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

สมมุติฐานการวิจัย

- 1.ความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ สูงกว่า ก่อนใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่
- 2.ความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ ระหว่างกลุ่มที่มีการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ สูงกว่า กลุ่มไม่ใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. พยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 มีวุฒิการศึกษาอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขามาแล้วอย่างน้อย 6 ปี หรือพยาบาลระดับปริญญาโท ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขามาแล้วอย่างน้อย 2 ปี และมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ในสาขาใดสาขาหนึ่ง ซึ่งพยาบาลกลุ่มนี้จะได้รับการอบรมการเป็นพยาบาลที่เลี้ยงในการวิจัยครั้งนี้

2. พยาบาลใหม่ คือ พยาบาลวิชาชีพ ที่มีวุฒิปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง และผ่านการปฐมนิเทศการเป็นพยาบาลใหม่ของหน่วยงานมาแล้ว มีประสบการณ์การปฏิบัติงานไม่เกิน 1 ปี

3. หัวหน้าหอผู้ป่วย คือ พยาบาลที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นผู้บริหารระดับต้นทำหน้าที่กำกับดูแลหอผู้ป่วยและเป็นผู้บังคับบัญชาของพยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 และพยาบาลใหม่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างข้างต้น

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีการคัดเลือก มีดังนี้

1. กลุ่มพยาบาลใหม่ จำนวน 34 คน มีการคัดเลือก เลือกพยาบาลใหม่ที่รับราชการในโรงพยาบาลตำรวจ เป็นพยาบาลที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2539 ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ผ่านการปฐมนิเทศพยาบาลใหม่มาแล้วและปฏิบัติงานด้านการพยาบาล ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปีอยู่ในหอผู้ป่วยจากแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติกรรมและกุมารเวชกรรม ซึ่งเป็นหอผู้ป่วยที่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา คือ หัวหน้างานพยาบาล พยาบาลเอกตามสายการบังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยวิชาการและพัฒนาบุคลากร และหัวหน้าหอผู้ป่วย จัดพยาบาลใหม่เข้าเป็นกลุ่มทดลอง 17 คน และกลุ่มควบคุม 17 คน โดยพยาบาลใหม่กลุ่มทดลอง 17 คนมาจากหอผู้ป่วยที่มีพยาบาลใหม่ปฏิบัติงานอยู่ 1-2 คน

2. กลุ่มพยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 จำนวน 17 คน คือพยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ คือมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่อนุปริญญาหรือเทียบเท่าหรือสูงกว่า มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขามาแล้วอย่างน้อย 6 ปี หรือ พยาบาลระดับปริญญาโท ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขามาแล้วอย่างน้อย 2 ปี มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง รับราชการในโรงพยาบาลตำรวจในตำแหน่งพยาบาลตรี และปฏิบัติงานในแผนก อายุรกรรม ศัลยกรรม สูติกรรมและกุมารเวชกรรม ซึ่งมีพยาบาลใหม่ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองปฏิบัติงานอยู่ ได้รับคัดเลือกจากผู้บังคับบัญชา คือหัวหน้าพยาบาล พยาบาลเอกตามสายการบังคับบัญชา หัวหน้าหน่วยวิชาการและพัฒนากุศลกร และหัวหน้าหอผู้ป่วย

3. กลุ่มหัวหน้าหอผู้ป่วย เป็นพยาบาลวิชาชีพมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง รับราชการในโรงพยาบาลตำรวจดำรงตำแหน่งพยาบาลโท ทำหน้าที่หัวหน้าหอผู้ป่วย แผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม สูติกรรมและกุมารเวชกรรม ซึ่งมีพยาบาลใหม่และพยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยเดียวกัน จะได้หัวหน้าหอผู้ป่วย รวมจำนวน 22 คน โดยปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยเดียวกับพยาบาลใหม่และพยาบาลวิชาชีพระดับ 3-5 ในกลุ่มทดลองจำนวน 17 คน และปฏิบัติงานอยู่ในหอผู้ป่วยเดียวกับพยาบาลใหม่กลุ่มควบคุม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ประเภท คือ

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง มี 1 ชุด คือ รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

ข. เครื่องมือที่ใช้กำกับการทดลอง มี 2 ชุด คือ

1.แบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลพี่เลี้ยง

2.แบบประเมินกิจกรรมของพยาบาลพี่เลี้ยง

ค. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลองมี 2 ชุด คือ

1. แบบสอบถามความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่

2.แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ก. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

ซึ่งพยาบาลที่เลี้ยงจะนำไปใช้ในการดูแลพยาบาลใหม่ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดและทฤษฎีจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับพยาบาลที่เลี้ยง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการที่พยาบาลที่เลี้ยงดูแลพยาบาลใหม่ แล้วกำหนดโครงสร้างของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ โดยผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แนวคิด กำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย นักวิชาการจากโรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาบุคลากรพยาบาลของโรงพยาบาล จำนวน 1 ท่าน นักวิชาการทางการศึกษาจากทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 ท่าน นักวิชาการทางการบริหารการพยาบาลจากโรงพยาบาล จำนวน 2 ท่าน รวม 5 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านเป็นผู้ที่มี วุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป หรือ เป็นผู้ที่เขียนบทความ ตำรา หรือวิจัยเกี่ยวกับพยาบาลพยาบาลที่เลี้ยง

การสร้างแบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด ซึ่งในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกำหนดคำถามหลังจากการศึกษา ตำรา เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลที่เลี้ยง โดยกำหนดคำถามหลัก จำนวน 3 ข้อ คือ

1. พยาบาลที่เลี้ยงควรมีบทบาทและหน้าที่อย่างไร
2. ท่านคิดว่า กิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยงในการสอนและช่วยเหลือมีอะไรบ้าง
3. รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงเมื่อนำมาใช้ในการดูแลพยาบาลใหม่ ควรเน้นกิจกรรมใดที่จะช่วยให้พยาบาลใหม่ มีความพึงพอใจในงานสูงและมีความสามารถในการปฏิบัติงานสูง

ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเองอย่างไม่เป็นทางการ โดยการติดต่อล่วงหน้าก่อนการสัมภาษณ์ อธิบายวัตถุประสงค์และขอความยินยอมในการบันทึกเทป เวลาที่ใช้ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง จะใช้เวลาประมาณ 30-60 นาที จากนั้นผู้วิจัยจะทำการถอดความจากเทปและสรุปเนื้อหาสำคัญ เพื่อใช้เป็นโครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ โดยใช้ประกอบกับโครงสร้าง เนื้อหาที่ได้จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้น

ทั้งนี้รายละเอียดของโครงสร้างและคู่มือของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 หลักการพื้นฐานของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่
 องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ที่นำไปให้การดูแลพยาบาลใหม่

องค์ประกอบที่ 3 การเตรียมพยาบาลที่เลี้ยง ประกอบด้วยคุณสมบัติของพยาบาลที่เลี้ยงและการจัดอบรมพยาบาลที่เลี้ยงในโครงการอบรมพยาบาลที่เลี้ยง

องค์ประกอบที่ 4 บทบาทและหน้าที่ของพยาบาลที่เลี้ยง
 พยาบาลที่เลี้ยง มีบทบาทรวม 5 บทบาท ได้แก่ บทบาทครู บทบาทผู้สนับสนุน บทบาทผู้แนะนำ บทบาทตัวแบบและบทบาทผู้ให้คำปรึกษา โดยในแต่ละบทบาทมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไป

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการและกิจกรรมที่พยาบาลที่เลี้ยงต้องกระทำร่วมกับพยาบาลใหม่

ประกอบด้วยการสร้างสัมพันธภาพในระยะต่างๆตามกระบวนการ ส่วนกิจกรรมเน้นกิจกรรมที่เอื้ออำนวยให้แสดงความเป็นผู้นำในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ ยกตัวอย่างเช่น การเป็นผู้นำการประชุมปรึกษาทางการพยาบาล การเป็นหัวหน้าทีมหรือหัวหน้าเวร เป็นต้น

ข. เครื่องมือที่ใช้กับการทดลอง

1. แบบวัดความรู้เรื่องรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ของพยาบาลที่เลี้ยง ผู้วิจัยศึกษา ทบทวน ตำราเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพยาบาลที่เลี้ยง นำความรู้ที่สรุปได้ จากการศึกษาค้นคว้า มาสร้างแบบวัดความรู้เรื่องพยาบาลที่เลี้ยง เป็นข้อคำถามจำนวน 23 ข้อ ลักษณะของแบบวัด เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือกต้องสัมพันธ์กับรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและแก้ไขแบบวัดความรู้

2. แบบประเมินกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยง

ได้จากการปรับปรุงแบบประเมินของ จรรยา จารโยภาส(2540) ซึ่งทำวิจัยศึกษาบทบาทของพยาบาลที่เลี้ยงตามการรับรู้ ของผู้บริหารการพยาบาลและพยาบาลประจำการ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาบทบาทด้านต่างๆของพยาบาลที่เลี้ยงในงานวิจัย สอดคล้องกับรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นำแบบประเมินดังกล่าว มาสร้างแบบประเมินกิจกรรมตามบทบาทต่างๆของพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ได้แก่ บทบาทครู บทบาทผู้ส่งเสริมสนับสนุน บทบาทตัวแบบที่ดี และบทบาทผู้ให้คำปรึกษา รวมทั้งสิ้น 40 ข้อ นำแบบประเมินที่ได้ปรับปรุง

บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้ง 10 ท่าน เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและแก้ไข

ค. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการทดลอง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร คำรา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานและพยาบาลที่เลี้ยงที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดโครงสร้างของเนื้อหาซึ่งใช้กรอบแนวคิด ตาม ทฤษฎีความพึงพอใจของVroom และปรับปรุงงานวิจัยของกนกพร เนติเมธี (2539) ได้แบบ สอบถามความพึงพอใจในงาน 4 หัวข้อ คือ ลักษณะงาน กลุ่มผู้ร่วมงาน การนิเทศงานและโอกาส ก้าวหน้าในงาน สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน จำนวน 40 ข้อ แล้วนำเครื่องมือที่ สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ

2. แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร คำรา ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล กำหนดโครงสร้างของเนื้อหา ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของSchwirian (1978)มาเป็นพื้นฐานในการสร้างและจากการค้นคว้า ปรับปรุงงานวิจัยของอัมเรศน์ ชาวสวนกล้วย (2534) และ เจียมจิตต์ จุฑานุตร (2539) ได้แบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถ 6 ด้าน คือ การเป็นผู้นำ การติดต่อสื่อสารและการสร้างสัมพันธภาพ การวางแผน และประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาล การดูแลในระยะวิกฤติและฉุกเฉิน การสอน ผู้ป่วยและครอบครัว และการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ จำนวน 50 ข้อ แล้วนำเครื่องมือ ที่สร้างขึ้นปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอคำแนะนำปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือ ข้อคำถาม มีจำนวนทั้งหมด 50 ข้อ เป็นข้อความทางบวกทั้งหมด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำเครื่องมือในส่วนของผู้มีรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ แบบวัดความรู้พยาบาลที่เลี้ยง แบบประเมินกิจกรรมพยาบาลที่เลี้ยง แบบสอบถามความพึงพอใจในงาน และแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงาน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 10 ท่าน ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา โครงสร้าง ความถูกต้อง และความเหมาะสมของสำนวนภาษา แล้วนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง

2. การตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือ

นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขโดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา นำไปทดลองใช้กับพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลที่เลี้ยง พยาบาลใหม่ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าและโรงพยาบาลตำรวจ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน แล้ววิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Cronbach's Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่ เท่ากับ .96 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่เท่ากับ .98

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลอง แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการทดลอง

1. เตรียมเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างและปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดดังที่กล่าวมาแล้ว ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่และแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่และขอนัดวันเก็บแบบสอบถามภายใน ระยะเวลา 5 วัน

2. เตรียมสถานที่สำหรับการทดลอง

ขอความร่วมมือถึงผู้บังคับการโรงพยาบาลตำรวจ เพื่อขอทำการทดลองในโรงพยาบาลตำรวจ โดยแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดขั้นตอน วิธีการและระยะเวลาในการดำเนินการให้ทราบ

3.เตรียมพยาบาลที่เลี้ยง

การคัดเลือกพยาบาลที่เลี้ยง โดยผู้วิจัยประสานงานกับพยาบาลเอกงานพยาบาล หัวหน้าหน่วยวิชาการและพัฒนาบุคลากร และหัวหน้าหอผู้ป่วยร่วมคัดเลือกพยาบาลที่เลี้ยง จัดโครงการอบรมพยาบาลที่เลี้ยงในวันที่ 2 - 3 กุมภาพันธ์ 2541 ระยะเวลา 2 วัน

หลังการอบรม ผู้วิจัยทำการวัดผลความรู้ของพยาบาลที่เลี้ยง โดยใช้แบบวัดความรู้พยาบาลที่เลี้ยง เมื่อทำการวิเคราะห์คะแนนที่ได้พบว่า ผู้ร่วมอบรมมีความรู้หลังการอบรมตั้งแต่ร้อยละ 56 ขึ้นไป ซึ่งเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ คือ ร้อยละ 60 แสดงให้เห็นว่า มีพยาบาลที่เลี้ยงมีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จำนวน 4 คน ภายหลังจากการวัดผลผู้วิจัยได้ติดตามทำความเข้าใจในเรื่องเนื้อหา บทบาท และหน้าที่ของพยาบาลที่เลี้ยง เผลยคำตอบในแบบวัดความรู้ รวมทั้งการเพิ่มเติมเอกสารทางวิชาการแก่พยาบาลที่เลี้ยง โดยเฉพาะพยาบาลที่เลี้ยงที่ได้คะแนนวัดผลความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้ง 4 คน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นการทดลอง

พยาบาลที่เลี้ยงที่ได้รับการอบรม ตามโครงการอบรมพยาบาลที่เลี้ยง และได้รับทราบการใช้คู่มือรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่สำหรับพยาบาลใหม่แล้ว ดำเนินการใช้รูปแบบที่สร้างขึ้น ในการดูแลพยาบาลใหม่ในหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน เป็นเวลา 2 เดือน

ในระหว่างที่พยาบาลที่เลี้ยงดำเนินกิจกรรมการเป็นพยาบาลที่เลี้ยงตามรูปแบบที่กำหนดนั้น ผู้วิจัยได้ติดตามสอบถามและช่วยเหลือในเรื่องปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมร่วมกันระหว่างพยาบาลที่เลี้ยงและพยาบาลใหม่ โดยมีผู้ประสานงานและคอยกำกับดูแลร่วมกัน คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย รวมถึงมีการประเมินกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยงในบทบาทต่างๆ ทุก 2 สัปดาห์

การรวบรวมข้อมูลในการกำกับทดลอง ผู้วิจัยได้แจก “แบบประเมินกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยง” ให้แก่พยาบาลที่เลี้ยงให้ตรวจสอบกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยง ที่ได้กระทำร่วมกับพยาบาลใหม่ภายใต้การกำกับดูแลของหัวหน้าหอผู้ป่วย และผู้วิจัยได้รวบรวมแบบประเมินกิจกรรมทั้งหมดของพยาบาลที่เลี้ยง ที่ประเมินทุก 2 สัปดาห์ รวม 4 ครั้ง ในการทดลองระยะเวลา 2 เดือน เพื่อนำมาวิเคราะห์และตรวจสอบโดยตั้งเกณฑ์ไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมในแต่ละบทบาทของพยาบาลที่เลี้ยงจะต้องกระทำครบทั้ง 4 บทบาท คือ บทบาทครู บทบาทผู้ส่งเสริมสนับสนุน บทบาทตัวแบบที่ดี และบทบาทผู้ให้คำปรึกษา จากการวิเคราะห์ พบว่า พยาบาลที่เลี้ยงทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ดำเนินกิจกรรมตามบทบาทครบทั้ง 4 บทบาท โดยการวิเคราะห์แบบประเมินกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยง ได้คิดคะแนนกิจกรรมเป็นร้อยละ กำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์

ตามเกณฑ์ ของ Best (1970) ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ ในระดับ ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง และสูงมาก และผู้วิจัยได้กำหนดว่าพยาบาลที่เลี้ยงที่ถือว่า ปฏิบัติตาม คู่มือรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ที่สร้างขึ้น จะต้องได้คะแนนกิจกรรมตามบทบาท ในแต่ละบทบาท เกินร้อยละ 70 และในรายชื่อทุกข้อไม่ต่ำกว่าร้อยละ 60 จึงถือว่า พยาบาลที่เลี้ยงทุกคน ได้ปฏิบัติตามคู่มือรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ที่สร้างขึ้นจริง

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการประเมินผลการทดลอง โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามความพึงพอใจในงานให้แก่พยาบาลใหม่ และแบบวัดความสามารถในการปฏิบัติงานแก่หัวหน้าหอผู้ป่วย หลังสิ้นสุดการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และนัดวันเก็บแบบสอบถามคืน ภายใน 1 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC ** (Statistic Package for the Social Science) โดยนำคะแนนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ มาคำนวณหาค่าทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลในเรื่อง อายุ สถานภาพ วุฒิกการศึกษา ระยะเวลาการทำงาน ตำแหน่งทางราชการและแผนกที่ปฏิบัติงาน คำนวณหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. คะแนนจากแบบประเมินกิจกรรมของพยาบาลที่เลี้ยง คำนวณหาค่าเฉลี่ยร้อยละและเปรียบเทียบระดับตามเกณฑ์ของ Best

3. คะแนนความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ ก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบรวมทุกด้าน รายด้านและรายชื่อ ส่วนกลุ่มควบคุมเปรียบเทียบรวมทุกด้านและรายด้าน คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติทดสอบ Paired t-test

4. คะแนนความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทดลองและหลังทดลอง คำนวณหาค่ามัชฌิมเลขคณิต(\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกัน โดยใช้สถิติทดสอบ Independent t-test โดยเปรียบเทียบทั้งรวมทุกด้าน และในแต่ละด้าน

สรุปผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่ รวมทุกด้านและรายด้าน ในกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบก่อนทดลองกับหลังทดลอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง ส่วนในกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบก่อนทดลองกับหลังทดลอง ไม่แตกต่างกัน ทั้งรวมทุกด้านและรายด้าน (ตารางที่ 9)

ค่าเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ รวมทุกด้านและรายด้าน ในกลุ่มทดลอง เปรียบเทียบก่อนทดลองกับหลังทดลอง พบว่า รวมทุกด้านและทุกด้านยกเว้น การพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบก่อนทดลองกับหลังทดลอง รวมทุกด้านและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 10)

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงาน และความสามารถในการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบก่อนทดลองกับหลังทดลอง ของกลุ่มทดลอง พบว่า หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง จึงสรุปได้ว่า ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐาน ที่ว่า พยาบาลใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ มีความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงาน สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงาน รวมทุกด้านและรายด้านของพยาบาลใหม่ เปรียบเทียบกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ก่อนทดลอง ไม่แตกต่างกัน ส่วนหลังทดลองค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานรวมทุกด้านและด้านการนิเทศงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของกลุ่มทดลอง สูงกว่า กลุ่มควบคุม (ตารางที่ 11)

ค่าเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่ เปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองรวมทุกด้าน การพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ ด้านการเป็นผู้นำและด้านการสอนผู้ป่วยและครอบครัว แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนหลังทดลอง ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 12)

จากการทดสอบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานรวมทุกด้านของพยาบาลใหม่ เปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แสดงว่ากลุ่มทดลอง มีการพัฒนาตนเอง ตรงตามสมมุติฐานที่ว่า การใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ทำให้ความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

3. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลอง รายข้อ เปรียบเทียบก่อนทดลองและหลังทดลอง พบว่า ในด้านลักษณะงาน จำนวน 3 ข้อ ด้านกลุ่มผู้ร่วมงาน จำนวน

2 ข้อ ด้านการนิเทศงานจำนวน 3 ข้อ และด้านโอกาสการก้าวหน้าในงาน จำนวน 1 ข้อ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยหลังทดลอง สูงกว่าก่อนทดลอง

ค่าเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลอง รายข้อเปรียบเทียบ ก่อนทดลองและหลังทดลอง ในด้านการเป็นผู้นำจำนวน 7 ข้อ ด้านการติดต่อสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพจำนวน 4 ข้อ การวางแผนและการประเมินผลจำนวน 4 ข้อ การดูแลระยะวิกฤติและฉุกเฉิน จำนวน 7 ข้อ การสอนผู้ป่วยและครอบครัวจำนวน 6 ข้อ และการพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพจำนวน 1 ข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานรวมทุกด้านของพยาบาลใหม่ในกลุ่มทดลอง หลังการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่

จากผลการวิจัยเห็นว่า เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า พยาบาลใหม่มีความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงาน ภายหลังจากใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ สูงกว่า ก่อนการใช้รูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบพยาบาลพี่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ เป็นการสร้างสัมพันธภาพระหว่างคน 2 คน ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ทำให้เกิดผลดีคือ ผู้ที่อาวุโสอ่อนกว่า ได้รับอิทธิพลจากตัวแบบ พัฒนาความสามารถของตนเอง ทำให้ตนเองมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้ดี จะเป็นที่ยอมรับในกลุ่มผู้ร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา และสร้างโอกาสก้าวหน้า ในหน้าที่การงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Larson(1980)ซึ่งศึกษาและทำการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับพยาบาลพี่เลี้ยงกับผู้นำทางการพยาบาล ซึ่งผู้ที่เคยมีที่ปรึกษา และไม่มีที่ปรึกษา ศึกษาในด้านลักษณะงาน ค่าจ้างเงินเดือน โอกาสก้าวหน้าในงาน การนิเทศงานและกลุ่มผู้ร่วมงาน พบว่าผู้นำพยาบาลที่เคยมีพยาบาลพี่เลี้ยงดูแลมีความพึงพอใจในงาน รวมทุกด้านและรายด้าน แตกต่างกับผู้นำพยาบาลที่ไม่มีพยาบาลพี่เลี้ยง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้นำพยาบาลที่เคยมีพยาบาลพี่เลี้ยงดูแลมีความพึงพอใจในงานสูงกว่า โดยเฉพาะในด้านลักษณะงาน โอกาสก้าวหน้าในงาน การนิเทศงาน และกลุ่มผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

2. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานรวมทุกด้าน เปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วนค่าเฉลี่ยความสามารถในการปฏิบัติงานรวมทุกด้าน เปรียบ

เทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยกลุ่มควบคุม สูงกว่า กลุ่มทดลอง หลังการทดลอง ไม่แตกต่างกัน

แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนเป็นอย่างมากว่า พยาบาลใหม่กลุ่มทดลองภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ มีความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้นกว่าพยาบาลใหม่ที่อยู่ในกลุ่มควบคุม ที่ไม่ได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากพยาบาลที่เลี้ยง

สอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ พยาบาลใหม่ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่จะมีความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงาน สูงขึ้น

3. ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในงานและความสามารถในการปฏิบัติงานรายข้อ ของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลองพบว่า ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยหลังทดลอง สูงกว่า ก่อนทดลอง แสดงให้เห็นว่า ภายหลังการใช้รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ พยาบาลใหม่มีความพึงพอใจในงานสูงขึ้น ในหลายข้อดังตารางที่ 13-16 ในทุกด้าน คือ ลักษณะงาน กลุ่มผู้ร่วมงาน การนิเทศงานและโอกาสก้าวหน้าในงาน

ความสามารถในการปฏิบัติงานทุกด้าน ภายหลังการทดลองจะสูงขึ้นหลายข้อโดยเฉพาะในด้านการเป็นผู้นำและการดูแลในระยะวิกฤติและฉุกเฉินที่เพิ่มขึ้นถึงด้านละ 7 ข้อ แสดงให้เห็นว่า ด้านการเป็นผู้นำ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในหลักการพื้นฐานของรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ส่วนด้านการดูแลในระยะวิกฤติและฉุกเฉิน เป็นส่วนหนึ่งในการอบรมพยาบาลที่เลี้ยง ในวันที่สองของการอบรมแสดงว่า ทั้งรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่และการอบรมพยาบาลที่เลี้ยง มีส่วนทำให้ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลใหม่กลุ่มทดลองสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. รูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่ เมื่อมีการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในแต่ละโรงพยาบาล ต้องคำนึงถึงความร่วมมือของพยาบาลที่เลี้ยงเป็นอันดับแรก ควรมีเปิดรับสมัครพยาบาลที่เลี้ยงเพื่อขยายโอกาสให้พยาบาลทุกคนสามารถแสดงศักยภาพของตนเอง แทนการคัดเลือกพยาบาลที่เลี้ยงโดยอาวุโสและสายการบังคับบัญชา

2. หากมีการวิจัยถึงทดลองในลักษณะเดียวกันนี้ ควรมีการประชุมในพยาบาลวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อความสะดวกในการประสานงานและความราบรื่นในการทดลอง

3. อบรมพยาบาลที่เลี้ยง เกี่ยวกับรูปแบบพยาบาลที่เลี้ยงสำหรับพยาบาลใหม่และวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะนำไปใช้กับพยาบาลใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของรูปแบบพยาบาล

ที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ควรมีการขยายระยะเวลาเพิ่มความเข้าใจในการใช้รูปแบบพยาบาลที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่

4.ควรมีการทดลองใช้รูปแบบพยาบาลที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่เฉพาะสาขา อาทิ การทดลองใช้รูปแบบพยาบาลที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่ ในแผนกศัลยกรรม แผนกอายุรกรรม หรือแผนกผู้ป่วยหนัก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรมีการศึกษาและทดลองใช้รูปแบบพยาบาลที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่ในโรงพยาบาลเอกชน

2.ศึกษาและติดตามความก้าวหน้าในวิชาชีพของพยาบาลใหม่ภายหลังจากการใช้รูปแบบพยาบาลที่เสี่ยงสำหรับพยาบาลใหม่